

Stanowisko Rządu

do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (druk nr 1191)

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (druk nr 1191) przewiduje zmiany w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), zwanej dalej „ustawą”, wprowadzające minimalną sumę limitów dopłat określonych w umowach z zakładami ubezpieczeń w sprawie dopłat na dany rok.

Proponowane rozwiązanie, zdaniem projektodawców, będzie zobowiązaniem dla Rządu do ustalenia w projektach ustaw budżetowych kwot wydatków na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich nie niższych niż kwoty minimalne obliczone według wzoru wprowadzonego w art. 9 ust. 7 projektowanej zmiany ustawy. Rozwiązanie to ma służyć zapewnieniu ciągłości ochrony ubezpieczeniowej producentów rolnych od ryzyk określonych w ustawie oraz jej zakresu odpowiedniego do zgłaszanego przez producentów rolnych zainteresowania tego rodzaju wsparciem. W konsekwencji projektowane zmiany mają doprowadzić do wzrostu efektywności systemu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz stabilizacji produkcji rolniczej.

Projekt zmiany ustawy zakłada, że minimalna kwota będzie ustalana na podstawie algorytmu z wykorzystaniem dwóch zmiennych: stawki jednolitej płatności obszarowej przysługującej w roku poprzedzającym rok, w którym dopłaty będą wypłacane (JPO), oraz powierzchni użytków rolnych ogółem (URO), a także stałą równą 7 – odpowiadającą ok. 14% iloczynu. Taki sposób ustalenia kwoty gwarantuje istotny wzrost wydatków na ten cel oraz – w dłuższej perspektywie – utrzymanie go na poziomie zapewniającym zaspokojenie potrzeb producentów rolnych. Projektowana zmiana ustawy przewiduje również włączenie kwoty minimalnej do katalogu wytycznych uwzględnianych przy określaniu przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w drodze rozporządzenia maksymalnych sum ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na rok następny (art. 5 ust. 9

ustawy w projektowanym brzmieniu) oraz włączenie kwoty minimalnej do katalogu wytycznych uwzględnianych przy określaniu przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia wysokości dopłat na rok następny (art. 5 ust. 10 ustawy w projektowanym brzmieniu).

Zdaniem projektodawców zagwarantowanie trwałości ochrony ubezpieczeniowej od ryzyk określonych w ustawie ma istotne znaczenie dla podejmowania przez producentów rolnych aktywności ekonomicznej. Zmiana ustawy zmierza do zwiększenia liczby producentów rolnych, którzy będą mogli zawrzeć z zakładami ubezpieczeń umowy ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje wzrost popytu na rynku ubezpieczeń. Projektowana zmiana ustawy wzmocni tym samym ekonomiczne podstawy prowadzenia działalności rolniczej i ograniczy w większym niż miało to miejsce dotychczas zakresie majątkowe i finansowe skutki występowania zdarzeń losowych w rolnictwie.

Wprowadzone zmiany skutkować będą wzrostem wydatków budżetu państwa z tytułu dopłat do składek z tytułu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. W ustawie budżetowej na rok 2021 przewidziano na ten cel 400 mln zł. W przypadku wykorzystania projektowanego algorytmu kwota wydatków z budżetu państwa na dopłaty do składek z tytułu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich wynosiłaby w roku 2021 ponad 1 071 mln zł.

Biorąc pod uwagę limit wydatków na dopłaty do składek na ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt gospodarskich określony w decyzji Komisji Europejskiej C(2016) 5152 final z dnia 12 sierpnia 2016 r. zatwierdzającej program pomocy publicznej SA.45148(2016/N), który nie może przekroczyć rocznie kwoty 1 630 mln zł, który jest zgodny z kwotami wskazanymi w art. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 2181) oraz zasady rozdysponowania limitu wydatków planowanych dla poszczególnych dysponentów części budżetu państwa – projektowane przez posłów nowe zasady ustalania minimalnych kwot dopłat nie będą miały w praktyce przełożenia na dostępny plan wydatków na ten cel w ustawach budżetowych na dany rok. Przy planowaniu wydatków na dopłaty do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na rok 2021, mimo określenia w art. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich limitu dodatkowych wydatków na 2021 r. w kwocie 1 420 mln zł, w ustawie budżetowej na rok 2021 zaplanowano wydatki na ten cel jedynie w kwocie 400 mln zł.

Ponadto, uwzględniając planowane na marzec 2022 roku zakończenie realizacji w ramach GOSPOSTRATEG-a trzyletniego projektu badawczego pt.: „Ubezpieczenia gospodarce w holistycznym zarządzaniu ryzykiem w rolnictwie zorientowanym na zrównoważenie, wdrażanie innowacji i technologii oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu”, w którym uczestniczy Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, którego efektem mają być nowe rozwiązania zwiększające efektywność i racjonalność stosowania dotacji z budżetu państwa w oferowane już obecnie polskim rolnikom produkty ubezpieczeniowe i poszerzenie ich listy, planowana jest nowelizacja ustawy. Rządowy projekt nowelizacji ustawy będzie przedłożony pod obrady Sejmu RP w II kwartale 2022 roku. W projekcie nowelizacji ustawy zostanie ustalony 10-letni limit wydatków budżetowych na realizację dopłat do stawek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

W związku z powyższym Rząd negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.